

6M070900 – «Металлургия» мамандығы бойынша «Техника және технология» академиялық дәрежесін алуға арналған

Тлеубаев Бақытжан Ерболұлының

**«МЫС КЕНОРЫНДАРЫН ИГЕРУ КЕЗІНДЕ ҚАЗЫЛЫНДЫ
КЕҢІСТІКТІ ТОЛТЫРМАЛАУ ТЕХНОЛОГИЯСЫНЫҢ
ПАРАМЕТРЛЕРІН НЕГІЗДЕУ» тақырыбындағы магистрлік диссертацияна
АНДАТПА**

1. Диссертация көлемі 102 беттен тұрады

2. Қосымшалар саны - 0, суреттер – 37, кестелер -7, пайдаланған әдебиеттер -15, формулалар – 4.

3. **Жұмыстың өзектілігі.** Үлкен тереңдікте жер асты тау-кен жұмыс кернеуі мен кедергісі төмен жерлерде жыныстары мен жүйесін дамытудың құрылымдық элементтерінің өсті деңгейіне қиындатылады. Тектоникалық жарық шақтар санының айтарлықтай болуымен сипатталады 600-800 тереңдікте кен шығарып алу, әсіресе өткір проблема. Бұл жағдайларда, жоғары сынып кенін өндіру қалау-шығып кеңістік бар ең қиын таңдаулардың бірін үздіксіз қабатты дамыту жүйесі арқылы жүзеге асырылады - қауіпсіз және тиімді кен орындарын пайдалану қамтамасыз жоғардан төменге дейін белгі кенді көлденең қабаттар, алайда, байланыстырғыш заттар және инертті толтырғыштар жоғары құны қатаятын бетбелгіні экономикалық тиімділігін төмендетеді. Толтыру операцияларды арттыру сомаларын қамтамасыз ету және өндіріс олардың құнын төмендетуге байланысты тау-кен және металлургия өнеркәсібі қалдықтармен бірге қоспаларын толтыру арқылы композиция пайдалану мүмкін.

Осы тұрғыда, массасы толтыру және олардың құрылыс құнын төмендетуге салмақ қабілетін арттыру арқылы үлкен тереңдікте бай кен өсті тиімділігін қамтамасыз төсеу технологияларды дамыту, тау-кен саласы үшін маңызды және өзекті міндет болып табылады.

Осыған байланысты, диссертациялық жұмыс «Мыс кенорындарын игеру кезінде қазылынды кеңістікті толтырмалау технологиясының параметрлерін негіздеу» тақырыбы өзекті болып табылады.

3. **Зерттеу нысаны** Артемьев кенішіндегі бойынша толтыру жұмыстардың процесстері болып табылады.

4. **Зерттеу пәні** жерасты тау-кен төсеу технологиясы болып табылады.

5. **Мақсаты жанас жыныстарды** және жер бетінің отыруын ыдырағаннан жол бермеу, дамыған кеңістік қамтамасыз ету болып табылады. Масса толтыру және олардың құрылыс шығындарды төмендету салмақ қабілетін арттыру арқылы терең су аудандарда бай кендерді жерасты тау-кен тиімділігін және қауіпсіздігін қамтамасыз ету.

6. **Зерттеу әдістері:** зертханалық және өндірістік ортадағы алдыңғы зерттеулер, теориялық және эксперименталдық зерттеу толтырма технологиясын талдау және соның ішінде ғылыми-зерттеу кешені әдісі пайдаланылады.

7. Зерттеу міндеттері: Пайда болу жағдайында, құрылымы, кенді және жанас жыныстарды физикалық-механикалық сипаттамаларын барлық түрлі олар қолданбалы жүйелерді дамыту үшін бірдей топты асыруға мүмкіндік беретін, маңызды ортақ ерекшеліктерін бірқатар бар. Сонымен қатар, бұл кенорындар қазіргі уақытта жергілікті үлкен тереңдікте, қауіпті бұқаралық көріністеріне бойынша массивтік жүйелері геодинамикалық құбылыстар болуда және т.б. тау соққыдан, жарықтар жерден тыс топырақ аймақтық жаппай қырып-жою, өте терең бойынша жүргізілуде. Бұл жоғары кернеу босату жиымын қамтамасыз белгілі бір тәртібі тау-кен, сондай-ақ тау-кен қазбаларының және олардың қызмет көрсету кезінде арнайы шаралар қолдануды талап етеді.

8 Қорғауға ғылыми ережелер:

1. Пайдаланылған қалыптастыру арқылы қол беріктендіру бетбелгінің массивтердің салу үшін төменгі шығындар.

2. Қоспаны қататын және жанас жыныстар рационалды қатынасы қаттылығы құру арқылы қол жеткізуге үлкен тереңдікте тау кен өндіру аудандарында қауіпсіздігін бай кенді қамтамасыз ету.

3. «Жабылатын жыныстар –кенді қосылым массив – қатандату бетбелгі массив» табиғи және техногендік жүйелердің тұрақтылығын элементтерін жетілдіру үлкен тереңдікте бай кен, тау-кен өндіру аудандарында жоғары сапалы қоспаның озық қабатты қазу түсіру және қалау бар қатты технологиясын қамтамасыз етеді..

9 Зерттеудің ғылыми жаңалығы:

1. Ағынды суларды тазарту саласындағы массивтің кернеулі-деформацияланған күйін заңдылықтары параметрлері технологиясы толтырма ақтау үшін беретін, толтыру массасының физикалық және механикалық қасиеттеріне байланысты, қабаты жүйелерді үздіксіз дамыту жұмыс істейді.

2. Цемент тұтыну белсендірілген қалдықтарды бал-бірақ-никель өндірісінің негізгі механикалық, реологиялық, қысу қасиеттері, қатаю көлемі қатынасы, астық мөлшері мен мерзімдері тәуелділіктері.

3. Бұқаралық қалдықтарды белсендірілген мыс-никель өндірісін толтыру үздіксіз тәртіппен және нысанда кенді дене төбесінде озық түсіру жиым төсеу беріктендіру параметрлері әзірлеген технология ғылыми негіздеу орындалды.

10. Тақырыбы бойынша жарияланған жұмыстар:

Мазмұны мен диссертациялық жұмыстың негізгі қағидалары баяндалды. «Қазақстан Республикасының минералдық барлау, дамыту және өңдеудің заманауи технологияларын мен мәселелері», «Тұрақты даму» ғылыми-технологиялық дамуы: трендтер және технология» атты студенттер, магистранттардың және жас ғалымдардың мазмұнын және Диссертацияның негізгі ережелері халықаралық ғылыми-практикалық конференцияда ұсынылды Қазақстан Республикасы мен Қазақстан Республикасы Ұлттық инженерлік академиясының Тәуелсіздіктің 25 жылдығына арналған. Алматы, 2016.

